



Farid Ramadan ja Riikka Shemeikka

Yhteisötalous ja sosiaaliset innovaatiot

Yhteisötaloudella on keskeinen rooli hyvinvointiyhteiskunnan

ylläpitämisessä. Yhteisötalouden toimijat järjestävät tärkeitä yhteiskuntaa palvelevia toimintoja, niiden piirissä syntyy uusia työpaikkoja, ja monissa niistä kehitetään sosiaalisia innovaatioita, jotka hyödyttävät yhteiskuntaa eri tavoin.

Sosiaaliset tai yhteiskunnalliset innovaatiot tarjoavat uudenlaisia ratkaisuja sosiaalisten ja ekologisten haasteiden ratkaisemiseksi. Monesti sosiaaliset innovaatiot tehostavat olemassa olevien resurssien käyttöä yhteistyön ja moninäkökulmaisen lähestymistavan avulla. Yhteistyö ja verkostoissa kehittäminen, joka on sosiaalisissa innovaatioissa ensiarvoisen tärkeää, edistää myös kehitettyjen innovaatioiden juurtumista ja leviämistä, jolloin myös vaikuttavuus lisääntyy.

Yhteisötalouden potentiaali on tunnustettu Euroopan Unionissa ja siihen on panostettu viime vuosina kaikissa jäsenmaissa. Suomessa yhteisötaloutta edistetään muun muassa vuonna 2021 perustetussa [Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksessa](#), vuosina 2023–2027 toteutettavassa [Yhteiskunnallisten yritysten liiketoimintaedellytysten parantaminen -koordinaatiohankkeessa](#) sekä perusteilla olevassa [sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskuksessa](#), joissa Kuntoutussäätiö on ollut alusta asti mukana.

Olemme tehneet yhteisötalouteen ja erityisesti sosiaalisiin innovaatioihin liittyvää kehittämis-, tutkimus-, ja arviointityötä. Kaikista näistä hankkeista on saatu vahva yhteisötalouden asiantuntemus, ja hankkeiden myötä on tunnustettu useita toimenpiteitä, joita yhteisötalouden toimijat tarvitsevat. Riittävät tukirakenteet yhteisötalouden toimijoille vauhdittavat yhteisötalouden toimijoiden kasvua ja uusien työpaikkojen syntymistä, uusien sosiaalisten innovaatioiden kehittämistä sekä tehostavat niiden hyödyntämistä ja kaupallistamista.

Keskeiset asiat

- Yhteisötaloudella on potentiaalia työllisyyden näkökulmasta: niissä toimiminen koetaan merkitykselliseksi ja niissä työllistetään usein osatyökykyisiä tai muita heikommassa työmarkkina-asemassa olevia.
- Sosiaaliset tai yhteiskunnalliset innovaatiot ovat uusia ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin. Ne voivat olla esimerkiksi palveluita tai tuotteita.
- Yhteisötalouden toimijoita ovat järjestöt, säätiöt, osuuskunnat ja muut yleishyödylliset organisaatiot.
- Monet yhteisötalouden toimijat tekevät sosiaalisia innovaatioita.

Tarvittavat toimenpiteet yhteisötalouden vahvistamiseksi

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus tarjoaa tukea, joilla vastataan esille nousseisiin tuen tarpeisiin. Näissä toiminnoissa edistetään muun muassa verkostojen ja yhteistyön syntymistä, tuetaan innovaatioprosessien eri vaiheissa, kuten sosiaalisten innovaatioiden kaupallistamisessa ja skaalaamisessa. Tarvitaan kuitenkin paljon muitakin toimenpiteitä, että yhteisötalouden potentiaali saadaan kunnolla hyödynnettyä. **Yhteisötaloudesta ei kerätä riittävästi systemaattista tietoa ekosysteemin kehittämiseksi ja sen piiriin kuuluvien toimijoiden hyödynnettäväksi.** Tällä hetkellä tarjolla oleva tuki ei kata kaikkia tiedossa olevia tarpeita. Vastaamalla näihin tarpeisiin nykyistä kattavammin, **Suomessa syntyisi enemmän uusia sosiaalisia ja yhteiskunnallisia innovaatioita,** joiden ympärille voisi kehittyä liiketoimintamahdollisuuksia.

Yhteisötaloutta ja erityisesti sosiaalisia innovaatioita tulisi tutkia huomattavasti nykyistä enemmän. Sosiaalisista innovaatioista ei kerätä systemaattisesti mitään tietoa. Tämä puute tulisi korjata, jotta sosiaalisia innovaatioita voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti. Tietovarannon avulla nähtäisiin, millaisia sosiaalisia innovaatioita Suomessa tehdään, kuka niitä tekee ja millaisissa yhteistyöverkostoissa. Tällainen tieto hyödyttäisi esimerkiksi sosiaalisia innovaattoreita, kun voitaisiin paremmin hyödyntää aiemmin kehitettyjä innovaatioita **sen sijaan, että samoja asioita kehitetään monessa eri paikassa. Systemaattisesti kootun tiedon avulla voitaisiin myös tarkastella, millainen toiminta on vaikuttavaa.** Tämä auttaisi esimerkiksi rahoituspäätöksiä tehtäessä suuntaamaan resursseja toimintaan, joka tiedetään toimivaksi ja vaikuttavaksi.

Kuntoutussäätiöllä on runsaasti asiantuntemusta yhteisötaloudesta ja sosiaalisista innovaatioista. Lisäksi olemme mukana monissa teemaan liittyvissä kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa. Osaamisemme ja verkostomme avartavat mahdollisuuksiamme vastata erilaisiin yhteisötalouden tarpeisiin. **Asiantuntemuksemme on hyödynnettävissä esimerkiksi [Euroopan Unionin yhteisötalouden suositusten](#), [kansallisen TKI-tiekartan](#) ja [hyödyntämispolitiikan \(Knowledge valorisation policy\)](#) toimeenpanossa tai sen suunnittelussa.** Meihin voi olla yhteydessä, jos kaipaat yhteistyökumppania teemaan liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tai tarvitset koulutusta tai lisätietoa yhteisötaloudesta.

Lisätietoja

Farid Ramadan

Kehittämispäällikkö

Kuntoutussäätiö

farid.ramadan@kuntoutussaatio.fi

Riikka Shemeikka

Toimitusjohtaja

Kuntoutussäätiö

riikka.shemeikka@kuntoutussaatio.fi

Lähteet

Kuntoutussäätiön yhteisötalouden julkaisut ja tietoa teemaan liittyvistä hankkeista:

<https://www.kuntoutussaatio.fi/tag/sosiaaliset-innovaatiot>

Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus: www.yyo.fi

Sosiaalisten innovaatioiden osaamiskeskuksen valmistelu- ja pilotointi -hanke:

<https://innokyla.fi/fi/sosiaalisten-innovaatioiden-osaamiskeskuksen-valmistelu-ja-pilotointi-hanke>

Kansallinen TKI-tiekartta:

https://tem.fi/documents/1410877/2095051/Kansallinen_tutkimuksen_kehittamisen_ja_innovaatioiden_paivitetty_tiekartta.pdf/7864d6c9-21e0-8586-89bf-71720709f72b/Kansallinen_tutkimuksen_kehittamisen_ja_innovaatioiden_paivitetty_tiekartta.pdf?t=1700744072057

Neuvoston suositus yhteisötalouden toimintaedellytysten kehittämisestä – poliittinen

yhteisymmärrys: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13287-2023-INIT/fi/pdf>

Valtioneuvoston periaatepäätös tiedon hyödyntämiseksi ja avaamiseksi:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164023>

#HyvinvoivaTulevaisuus -kampanja tarjoaa yhteiskunnallisille vaikuttajille tiivistettyä tietoa Kuntoutussäätiön tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tuloksista. Kuntoutussäätiön painopistealueina ovat toimintakyky, työkyky ja sosiaalinen osallisuus, ja päämääränä on edistää heikommassa asemassa olevien hyvinvointia.

Kampanjan aikana lähetämme tiiviit tietopaketit seuraavista aiheista:

- Tutkittua tietoa oppimisen vaikeuksista koulutuksessa ja työelämässä – julkaistu 7.11.
- Mahdollistetaan sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä työelämä – julkaistu 9.11.
- Osallisuuden edistäminen liikunnan avulla – julkaistu 14.11.
- Maahanmuuton ja kotoutumisen asiantuntemuksemme palvelee hyvien väestösuhteiden rakentamista – julkaistu 16.11.
- Mielenterveyden tuki osana työkyvyn tukemista – julkaistu 23.11.
- Vaikuttavuus ja arviointi – julkaistu 5.12.
- Kestävä kansalaisyhteiskunta – julkaistu 12.12.
- Yhteisötalous ja sosiaaliset innovaatiot

Kuntoutussäätiö on työkyvyn, toimintakyvyn ja sosiaalisen osallisuuden toimintamallien kehittäjä ja suunnannäyttävä.

Toiminnassamme yhdistämme asiakaskokemuksen korkeatasoiseen monitieteiseen tutkimukseen, uudistamme työ- ja toimintakyvyn sekä osallisuuden edistämisen malleja ja kuntoutusjärjestelmää. Innostamme yhteistyöhön asiantuntijoita, päättäjiä, yrityksiä, järjestöjä ja asiakkaita.

Tutustu Kuntoutussäätiön osoitteessa www.kuntoutussaatio.fi